

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi Fossiilittoman liikenteen tiekartta - valtioneuvoston periaatepäätös (luonnos) koskevassa asiassa.

Fossiilittoman liikenteen tiekartta on osa keskeistä liikenteen tehtäväkenttään vaikuttavaa päätöskokonaisuutta valtakunnallisen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja kaikki liikennemuodot kattavan liikenneturvallisuusstrategian tavoin. Tiekartan valmistelu on ollut laajaalaista sekä usealta osalta teknologiaa hyödyntävää ja tulevaisuuteen tähtäävää.

Suomessa tieliikenteen osuus kotimaan liikkumisessa ja kuljettamisessa on hallitseva. Tästä syystä on luontevaa, että erityisesti tieliikenteelle on esitetty laaja joukko päästöjen vähentämistä tukevia toimenpiteitä. Tiekartan tavoitteiden valossa on myös tärkeää, että kestävä liikumisen muodot (ml. kävely ja pyöräily, joukko- ja raideliikenne) saavat riittävän suuren painoarvon tulevissa päätöksissä, tavoitteena mahdollistaa kulkumuotojakauman muutoksia.

Tiekartassa on nostettu uutta teknologiaa hyödyntävänä ratkaisuna esimerkiksi junien kulunvalvontajärjestelmän uusiminen; digiratahanke. Hanke tarjoaa työkaluja ilmastonmuutoksen hillintään mahdollistamalla ratakapasiteetin tehokkaamman käytön, tiheämmän junien vuorovälin ja kasvavan junatarjonnan. Hanke on kannatettava tavoitteiden saavuttamisen ja teknologisen kehityksen näkökulmasta.

Periaatepäätöksessä esitetään, että Suomessa käynnistetään vuonna 2021 ensimmäiset pilottihankkeet sähköteiden soveltuvuuden tutkimiseksi. Pilottihankkeen toteuttamisella saadaan tärkeää tietoa sähköteiden toteuttamiskelpoisuudesta ja kannattavuudesta Suomessa. Väyläviraston alustavan arvion mukaan jatkoselvityksiä voidaan tehdä vuoden 2021 aikana, ja pilottihankkeen tarkempi suunnittelu voisi käynnistyä aikaisintaan vuonna 2022. Tarkemman suunnittelun edellytys on, että pilottihankkeelle myönnetään erillisrahoitus ja hankkeesta kiinnostuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa on käyty riittävä vuoropuhelu. Pilottihankkeen teknisissä ratkaisuisa on perusteltua tukeutua eurooppalaiseen kehitykseen ja kokemuksiin. Lisäksi pilottihankkeessa on tärkeää myös tarkastella laajemmin sähköteiden vaikutusta muun muassa elinkeinoelämän liiketoimintamalleihin ja kilpailukykyyn, logistiikkaketjuihin sekä liikenteen sujuvuuteen ja päästöihin.

Periaatepäätöksessä esitetään, että tiekuljetuksissa hyödynnetään täysimääräisesti lain sallimat suuret mitat ja massat. Tällä voidaan vähentää maanteiden tavaraliikenteen kuljetusten liikennesuoritetta vilkkailla reiteillä. Alemmalla tieverkolla mittojen ja massojen hyödyntäminen täysimääräisesti on mahdollista vain osittain teiden kantavuuden ja geometrian vuoksi. Ajoneuvojen suurimpien sallittujen mittojen ja massojen hyödyntäminen täysimääräisesti edellyttää vielä jonkin verran toimenpiteitä myös keskeisillä reiteillä. Väylävirasto pitää hyvänä periaatepäätöksen kirjausta, jonka mukaan kustannusvaikutuksia arvioidaan osana Liikenne12 -suunnitelmaa.

Periaatepäätöksessä on arvioitu myös väylien kunnossapidon parantamisen vaikutuksia. Maanteiden hoidon ja kunnossapidon toimenpiteitä linjataan Liikenne12-suunnitelmassa, jonka valmistelussa maanteiden korjausvelkaa on ehdotettu vähennettäväksi erityisesti pääväyläverkon ulkopuolelta. Vaikka maanteiden korjausvelan vähentämisen päästövähennysvaikutukset eivät laskelman mukaan tuo kokonaisuudessaan kovin suuria päästövähennyksiä, on muistettava, että tiestön kunnan heikkeneminen lisäisi päästöjä erityisesti vilkkaammalla tieverkolla.

Periaatepäätöksen toimenpiteissä viitataan useissa kohdissa erilaisten selvitysten ja arvioiden laatimiseen. Väylävirasto on valmis toteuttamaan vastuualueelleen kuuluvia selvityksiä ja arvioita. Lisäksi Väylävirasto pitää tärkeänä työtä, jossa toimenpiteiden vaikutusta selvitetään kulkumuotojakaumaan ja verkollisiin tarpeisiin. Tiedolla on keskeinen merkitys väyläverkon kehittämisen ja kunnossapidon toimenpiteiden ennakoivaan suunnitteluun ja tavoiteltavien muutosten mahdollistamiseen.

Noukka Mirja
Väylävirasto

Manninen Ari-Pekka
Väylävirasto - Toiminnanohjaus toimiala, Strategia ja toiminnansuunnittelu -
osasto